

אסתר פולארד: פגישתי הסודית עם ראש הממשלה נתניהו

בלעדי ל-IMRA – 10 בנובמבר, 2009

IMRA: המאמר פוקח העיניים הבא פורסם ע"י משפחת פולארד לציון 25 שנים למאסרו של פולארד, ב-21 בנובמבר 2009. ניתנת הרשות להפיץ ולהוציא לאור מחדש.

צלצול השעה 6 בבוקר עדיין לא נשמע, כשהטלפון הסלולארי החל לרטוט ולצלצל. ניסיתי להתעלם ממנו, אך הצלצול העיקש לא פסק, על אף ניסיונותי הרבים לאטום את אוזניי, או למשוך את השמיכה מעל ראשי. בחוסר חשק, הושטתי את ידי לטלפון שנדלק כשקירבתי אותו לאוזני.

"אסתר פולארד?" שאל קול אמריקני בצד השני של הקו.

"מי זה?!" שאלתי.

"לפני שאוכל לומר מילה נוספת, אנא עני לי, האם זו אסתר פולארד?"

"כן, מדברת", ענית.

"אני מתקשר ממשרדו של ראש הממשלה בנימין נתניהו", הוא אמר.

מוזר, חשבתי לעצמי, לאדם הזה יש מבטא אמריקני והוא דובר אנגלית שוטפת.

"אסתר, תוכלי להיות למטה בעוד 15 דקות? אנחנו שולחים רכב לאסוף אותך. ראש הממשלה נתניהו מעוניין להיפגש איתך".

"מה?!" הופתעתי, "למה נתניהו רוצה לפגוש אותי פתאום? למה עכשיו?! נתניהו ניתק כל קשר עם בעלי, יהונתן, והיה אדיש לחלוטין כלפינו מאז שנכנס לתפקידו במרץ האחרון. מה העניין פתאום? ומי אתה?!"

"שמי ארי", הוא אמר. "את לא מכירה אותי. יש לך כל זכות להיות ספקנית. אני מבטיח לך שתקבלי את כל התשובות שאת צריכה כשתיפגשי עם ראש הממשלה. תוכלי לשאול אותו באופן אישי".

"זה בנוגע לתביעה שלנו נגד ממשלת ישראל?" שאלתי. "אתה יודע שאנחנו תובעים את ממשלת ישראל על מנת שתפסיק לשקר! הממשלה טוענת שהיא תומכת בנו כלכלית - וזה שקר! במשך 25 שנים לא קיבלנו ולו אגורה שחוקה ממשלת ישראל. אנחנו לא רוצים כסף. אנחנו פשוט רוצים שהשקרים ייפסקו. אנחנו רוצים שהממשלה תודה - בכתב - שמעולם לא קיבלנו מאומה ממנה. נתניהו מוכן לחתום על מכתב כזה? האם זאת הסיבה שראש הממשלה רוצה סוף סוף לדבר איתי?"

"בבקשה, אסתר, למען השם, היתה התגובה, "שמרי את השאלות לאחר כך. כעת, בבקשה, התלבשי. ורדי למטה בעוד 15 דקות. תקבלי את התשובות כשתיגיעי לכאן".

התלבשתי במהירות ולקחתי את תיק היד שלי. אך לפני שעזבתי את הדירה, כתבתי פתק חטוף לבלה, האשה שפתחה את ביתה ואת לבה בפניי ובפני יהונתן כשממשלת ישראל נטשה אותנו ללא כל תמיכה. "בלה יקרה", כתבתי, "יצאתי להיפגש עם נתניהו. אם לא אחזור עד הצהריים, סימן שאני בצרות, אז תתקשרי למשטרה".

טסתי במורד המדרגות ורצתי לתוך ה"פורד אקספלורר" שחנתה בצמוד לכניסה, המנוע דלק והנהג חיכה לי.

פתחתי את דלתות הרכב וטיפסתי פנימה. "את אסתר פולארד?" שאל הנהג בעברית. כשעניתי לו בחיוב, הוא הכניס את הרכב להילוך והחל לנסוע לכיוון הכנסת. אז הוא חלף על פני הכנסת ועלה על הכביש לתל אביב.

"היי!" אמרתי (בעברית), "אתה לא אמור לקחת אותי לראש הממשלה!?! למה אנחנו יוצאים מירושלים!?"

"תרגעי!" חייך הנהג. "אני לוקח אותך לביתו של ראש הממשלה בקיסריה. אף אחד לא אמר לך שזו פגישה סודית?"

"למען האמת," אמרתי, "אף אחד אפילו לא אמר לי על מה הפגישה הזו, כל שכן על כך שהיא אמורה להיות סודית!"

"הנה," הוא אמר, והעביר לתחנת רדיו שקטה, "עצמי עיניים, תרגעי, ותקשיבי למוסיקה. אם תירדמי, אני אעיר אותך כשנגיע לקיסריה".

הגענו ליעדנו כהרף עין. ליוו אותי לסלון של ראש הממשלה ומשם ל פֶּטְיוֹ, שם חיכה לי נתניהו. הוא הצביע לעבר שני כיסאות ושולחן קטן בפניה השמאלית. התיישבתי וראש הממשלה התיישב מולי, כשפניו לעבר כר הדשא שמאחוריי. סיגר מעושן למחצה היה מונח במאפרה על השולחן הקטן. במרחק קטן מעבר למקום בו ישבנו השתקפו אורות הבוקר המוקדמים בבריכה מלבנית.

"אסתר," אמר ראש הממשלה, "תודה שבאת. ואודה לך אם תשמרי את הפגישה בסוד - רק בין שנינו".

לא הגבתי. ראש הממשלה המשיך.

"תשמעי," הוא אמר, "אני יודע שאין לך סיבה להאמין לי. ואני יודע שאין לך סיבה לבטוח בי. אני יודע שהייתי צריך להיות איתך בקשר מוקדם יותר. ואני יודע שאת כואבת על כך שאיני מזכיר את שמו של יהונתן באירועים ממשלתיים, ושמעולם לא הצהרתי על כוונת ממשלת ישראל להבטיח את שלומו ושחרורו של יהונתן ולהביא אותו הביתה לישראל. יש לך זכות לכעוס".

פתחתי את פי, בכוונה להוסיף לרשימת הסיבות בגינן אנחנו לא בוטחים בו ומתקשים להאמין לו, אבל הוא סימן לי עם ידו לשתוק והמשיך.

"כן, אני יודע על התביעה נגד ממשלת ישראל. רון נתן לי עותק. אתם עושים נכון בכך שאתם תובעים. נטישת יהונתן ע"י ממשלות ישראל בצורה עקבית כל כך היא דבר נתעב; יתרה מכך, לא היתה להן אפילו ההגינות הבסיסית לתמוך בו כלכלית, רפואית ומשפטית. אני יודע שאת לא תובעת בשביל הכסף, אלא רק בשביל לקבל מכתב שמציין את האמת, שאת ויהונתן לא מקבלים דבר ממשלת ישראל, ומעולם לא קיבלתם".

הוא המשיך, "אני גם יודע על ההסתייגות החריפה שאת חשה כלפי דוח לינדנשטראוס, שטייה את כשלונן של ממשלות ישראל לעשות את המעשה הנכון עבור יהונתן. כן, אני יודע שלינדנשטראוס מעולם לא דיבר איתך

או עם יהונתן במסגרת חקירתו, כך שברור שהדוח שלו היה לא יותר מכיסוי משוכלל. ואני יודע גם על רצח האופי בכתבה שפורסמה ב"ידיעות".

פקחתי את עיניי בתדהמה; התרשמתי מאוד מכך שהוא ידע את כל הדברים הללו.

נתניהו המשיך, "אסתר, מה את חושבת שאני?! כמובן שראיתי בכתבתו של ברגמן ב"ידיעות" רצח אופי! אני מומחה לרצח אופי, והייתי קורבן לדבר זה לא פעם!" הוא חיך.

"ביבי, הפסקתי אותו, אנחנו יכולים להגיע לעניין? למה הבאת אותי לכאן היום?"

ראש הממשלה השיב, "כשהבנתי שאנחנו עומדים בפרק זמן קצר בלבד מיום השנה ה-25 לכליאתו של יהונתן, הזדעזעתי. אני מזועזע שמישהו ששירת את מדינת ישראל זוכה ליחס כזה. זה מבייש את כולנו. אני נחוש לעשות מעשה, עכשיו, ללא עיכובים נוספים, על מנת להתיר את ה"קשר הגורדי" ולהביא אותו הביתה, אחת ולתמיד.

אני משערת שהמבט על פניי אמר את הכל, וראש הממשלה הגיב, "אסתר, אני יודע שנפגעת יותר מדי פעמים בעבר, ושאת ויהונתן שבעתם כבר מאכזבות, אבל הפעם הזו, אסתר, הפעם הזו שונה".

"אני רוצה שתראי משהו, נתניהו אמר, והושיט לי שני עמודים מודפסים שהוסר מעליהם כל סממן מזהה.

"השב"כ קלט את ההתקשרות הזו. היא הועברה למצרים, הוא הסביר.

סקרתי את העמוד הראשון. הנמען היה עומר סולימאן, ראש המודיעין המצרי. וכך היה כתוב:

++++++

23 באפריל, 2009

לכבוד שר המודיעין המצרי המכובד עומר סולימאן:

המסמך הבא עבר בין גורמים רשמיים ברשות הפלסטינית ונמצא כעת על שולחנו של יו"ר הרשות הפלסטינית מחמוד עבאס.

בהתחשב במעמדה המוביל של מצרים באיזור וכמתווכת בשיחות בין ישראל והפלסטינים וכן בגלל הכבוד שכל הצדדים הרלוונטים להצעה רוחשים להוד מעלתו, מוחמד חוסני מובאראק, מצאנו לנכון להביא יוזמה זו לתשומת ליבו דרך משרדיו הטובים של שר המודיעין המצרי המכובד עומר סולימאן.

מעורבות מצרית בקידום יוזמה זו, משרתת לא רק את התקדמות התהליך בחזית הישראלית-פלסטינית תחת הנהגתו של הנשיא מובאראק, אלא גם "סוגרת מעגל" עבור מצרים, מאחר ששחרורו של עזאם עזאם, הוצע כחלק מחילוף משולש הכולל את שחרורו של פולארד ע"י ארה"ב וכן את שחרורו של ברגותי ע"י ישראל.

תיווך ביוזמה זו יביא כבוד גדול ותשואות לנשיא מובאראק ולעם המצרי הן באזור והן בעולם כולו.

לאור עובדות אלו, אנו סמוכים ובטוחים כי שר המודיעין המצרי המכובד עומר סולימאן יראה לנכון להביא יוזמה זו לתשומת לבו של הוד מעלתו מוחמד חוסני מובארק.

+++++

"על מה כל זה?" שאלתי. "למה אתה מראה לי את זה?"

"המשיכי לקרוא," אמר נתניהו.

עברתי עמוד וכמעט שהתעלפתי למראה הכותרת: **חילופי ברגותי - פולארד.**

וכך היה כתוב:

+++++

הצעה לחילופי ברגותי - פולארד

13 באפריל, 2009

הצעת רעיון חילופי ברגותי - פולארד לאמריקנים לפני פגישתם של אובמה ונתניהו, תהווה תרומה משמעותית להבטחת היחסים בין הפלסטינים לאובמה. המהלך יעלה את דימוי הנשיא האמריקני בקרב הרשות הפלסטינית והעולם הערבי. מבחינה ציבורית, המהלך יפחית מההשפעה השלילית של ביקורו של נתניהו בווינגטון ויציר אותו כמי שמחוייב לאובמה על מהלך שיביא לסיומה היעיל של סוגיית מרגל ישראלי הקיימת כרבע מאה.

בראש ובראשונה המהלך ישרת ויחזק את הפלסטינים המתונים, הרשות הפלסטינית, על חשבון החמאס הקיצוני.

להלן מספר יתרונות בולטים:

1. **ביצוע מיידי:** בניגוד ליוזמות אחרות הדורשות היערכות ארוכה, חילופי ברגותי - פולארד יכולים להתבצע תוך מספר ימים, אם הצדדים מסכימים על כך. הניירת (העתירה לחנינת פולארד שנכתבה בשנה שעברה) מוכנה, כך שאובמה יכול לשחררו ללא התראה מוקדמת. בישראל, פרס יכול לעשות דבר דומה עבור ברגותי בתוך זמן קצר.
2. **מחווה אמריקנית חסרת תקדים לתמיכה ברשות הפלסטינית:** הפלסטינים הרגישים לסוגיית האסירים יעריכו את שחרורו של פולארד מצד האמריקנים תמורת שחרורו של ברגותי, ויראו בכך הקרבה עצומה של ארה"ב לטובת הפלסטינים, בקנה מידה שטרם נראה כמותו.

3. הפלסטינים המתונים ירוויחו על חשבון החמאס הקיצוני: חילוף מוצלח של ברגותי בפולארד ייתפס כהוכחה מוחשית להצלחה בניגוד לכישלון במשא ומתן עם החמאס בעניין חילופי המחבלים בשליט.
4. **חילופי ברגותי - פולארד יזכו את כל המעורבים בתהילה כלל עולמית.** זהו מצב בו כל הצדדים מנצחים, מהלך המטיב עם הרשות הפלסטינית, עם ממשל אובמה ומחזק משמעותית את הפלסטינים המתונים.
5. **ברגותי וארה"ב:** ברגותי יהיה מחויב לארה"ב על שניתנה לו חירותו (במקום לחמאס, להם יהיה מחויב באם ישוחרר בחילופים כלשהם במסגרת שחרורו של שליט).
6. **ברגותי וישראל:** לשחרור ברגותי מתוך מהלך משותף עם ארה"ב, תהיה השפעה ישירה על נכונותה של ממשלת נתניהו לבוא עימו במגע. ברגותי תיווך בעסקאות עם ישראל בעבר ויכול להוות גורם מקשר ומשמעותי בין החמאס מצד אחד, והנהגה הפלסטינית הגוססת מן הצד האחר.
7. **יחסי ישראל-הרשות הפלסטינית ומעבר לכך:** הרשות הפלסטינית תוכל להזכיר את שחרורו של ברגותי על מנת להצדיק מהלכים עתידיים נועזים - ביניהם החלטה להמשיך ולנהל "עסקים כרגיל" (שיחות, וכו') למרות סירובו השנוי במחלוקת של נתניהו להקפאה כוללת של הבנייה בשטחים.
8. **המהלך יכול להיכפות על ישראל:** היופי בעסקה זו הוא בכך שאין צורך להיוועץ בישראלים. כל עוד האמריקנים מסכימים לתוכנית להחלפת פולארד, הם יכולים להכתיב לישראל את התנאים, להם לא תוכל לסרב, אחרי שבמשך 25 שנים הביעה את רצונה בשחרור פולארד.

+++++

ידיי רעדו כשסיימתי לקרוא את ההצעה.

"למה אתה מראה לי את זה?" דרשתי בשנית מראש ממשלת ישראל, "לבטח, אתה אינך שוקל תוכנית כל כך נתעבת!"

נתניהו לא ענה. הוא נראה בוחן משהו בתחתית הכוס שלו. קוביית קרח.

"ביבי!" התרגשתי. הייתי נסערת וקולי נשמע צווחני, "אתה יודע כמה יהונתן מתנגד לשחרור מחבלים! אתה יודע שהוא לעולם לא יסכים לשחרורו תמורת שחרור ברגותי! לעולם לא!!"

"אסתר, הרגעתי", נתניהו אמר. "דבר ראשון, יהונתן הוא אסיר. אף אחד לא שואל אסיר כיצד הוא מעוניין להשתחרר. וכרגע אני מדבר איתך, לא עם יהונתן. אז, בבקשה, הרגעתי!"

התמקמתי שוב בכסא, לקחתי נשימה עמוקה והמתנתי לו שימשיך.

"ישנן מספר אפשרויות", נתניהו אמר, "דרכים רבות בהן אנו יכולים לנהוג בהחלטיות על מנת להביא את יהונתן הביתה. צעדים שלא ננקטו בעבר. התוכנית הזו היא רק אפשרות אחת. גם בעינינו היא לא מוצאת חן".

"למה שאאמין לך?" שאלתי.

"אין לך הרבה ברירות", הוא ענה. "בכל אופן, התוכנית הזו אינה עומדת על סדר יומה של מדינת ישראל. המסמך הגיע אלינו דרך המצרים והרשות הפלסטינית. מאחר שזו אינה היוזמה שלנו, אלא שלהם, את יכולה

להיות בטוחה כי נכון לעכשיו אינני פועל לקידומה. אולם, רציתי שתהיי מודעת לכך שיש תוכנית כזו ושיש אחרים שמדברים עליה. בנוסף, אני צריך שתהיי מודעת, אסתר, לאפשרויות השונות שתופענה על מנת להשיג מטרה זו".

"אז מה אתה רוצה ממני ומיהונתן?" שאלתי.

נתניהו הביט בי כשמבט חמור ורציני על פניו: "אנו צריכים את שיתוף הפעולה שלכם. אנו צריכים שאת ויהונתן תתרחקו מהתקשורת, כדי לשמור על הדברים בשקט ולתת לנו לעשות מה שאנחנו צריכים לעשות. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו שבקשה רגישה כזו תתפוצץ בתקשורת, כשאנו נמצאים בעיצומו של המשא ומתן. אני יכול לקבל את הבטחתך שאת ויהונתן תשמרו על פרופיל נמוך, ותתנו לנו מרווח תמרון לעשות מה שצריך לעשות כדי להביא את יהונתן הביתה?"

"ביבי", עניתי, "ב-21 בנובמבר 2009, יסיים יהונתן את השנה ה-24 למאסרו, ויחל את השנה ה-25 בכלא. האם אני יכולה לקבל את הבטחתך, ביבי, שתעשה את כל מה שצריך כדי שיהונתן יחזור הביתה לפני תחילת השנה ה-25?"

ראש הממשלה הושיט את ידו אלי. לחצנו ידיים בחמימות.
"אני סומכת עליך" אמרתי.
"את יכולה לבטוח בי", הוא השיב.

ואז בום!

השעון המעורר צילצל, כמו אזעקה!
ישבתי זקופה לגמרי במיטה, ונעצתי מבט בשעון. השעה היתה 6 בבוקר.

האם כל זה באמת קרה?

* * * * *